

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTOR: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

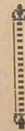
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATEOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

SUMAR:

Executarea sentințelor străine în România, de d-l Demetru Negulescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.—*Inalta Curte de casațiune și justiție, secț. I*: Catinca D. B. Laios cu Ianoș Bazoni.

Tribunalul Ilfov, secția I: C. Rădulescu, ca tutor, și alții cu Etienne Thierry.— *Observație de S. R.*

Executarea sentințelor străine în România

O sentință obținută într'o țară străină nu poate fi executată în România decât după ce a fost investită cu formula executorie — exequaturul — de către un tribunal român.

Codul de procedură civilă din 1865 s'a ocupat de această chestiune, dar textele erau foarte obscure și dădeau loc la numeroase controverse. D-l C. G. Dissescu, ministrul justiției, a căutat în 1900 ca, odată cu revizuirea codului de procedură, să facă mai clare dispozițiunile legii.

Pentru ce sentințe este cerut exequaturul?—

Trebue să scoatem din rândul sentințelor judecătorești, deciziunile date de consulii români în străinătate. Consulii noștri au oarecari atribuțiuni judecătorești în cazurile în cari legea le conferă un drept de jurisdicțiune contencioasă. Consulii români sunt presupuși a fi dat aceste sentințe pe teritoriul românesc, astfel că o sentință ce emană de la un consul român în străinătate nu poate fi considerată, din acest punct de vedere, ca o sentință străină; dealtfel, când un consul român dă o sentință, el o dă în numele suveranității române, astfel că executarea unei asemenea sentințe în România nu aduce nici o atingere suveranității Statului român.

Chestiunea se pune pentru sentințele străine date în virtutea suveranității unui stat străin. Printre sentințele date de către tribunalele străine, sunt unele cari nu sunt supuse formalității exequaturului: sentințele relative la starea civilă și la capacitatea persoanelor.

Art. 2 din codul civil prevede că legile relative la starea civilă și la capacitatea persoanelor, urmăresc persoanele în orice loc s'ar află. Se cunoaște celebra teorie a statutului personal și distincțiunea ce trebue să fie făcută între statutul personal și statutul real. De exemplu: un Român, major la 21 ani, care se găsește într'o altă țară, unde majoritatea este fixată la 25 ani; în caz când Românul se va duce pe teritoriul acestui stat, el va fi major la 21 de ani, pentru că legea națională este aceea care determină starea civilă și capacitatea persoanelor. Dacă se dă într'o țară străină o sentință prin care e modificată starea civilă sau capacitatea unei persoane, această sentință va produce efecte în România, fără să fie nevoie de a cere exequaturul. O persoană e declarată interzisă în Franța. O astfel de sentință modifică starea civilă și capacitatea unei persoane. Capacitatea este modificată pentru că interzisul care mai înainte eră capabil, a devenit incapabil. Această persoană incapabilă vine în România pentru a pleda într'un proces, și adversarul său, invocând sentința străină, cere ca incapabilul să fie reprezentat prin curatorul său.

Excluzând aceste sentințe, naște întrebarea cari sunt sentințele pentru cari exequaturul este absolut necesar? Acestea sunt sentințele relative la bunuri.

Care este rolul tribunalului român căruia i se cere exequaturul? — Art. 374 din codul nostru de procedură răspunde chestiunii ce ne-am

propus. Art. 374 a fost modificat în 1900. Înainte de această modificare, el era astfel redactat încât da loc la discuțiune.

Care e rolul tribunalului român? Trebuie să examineze fondul sau numai forma? Cu alte cuvinte, tribunalele române trebuie să examineze din nou afacerea sau aceasta trebuie considerată ca judecată în străinătate și tribunalele române trebuie numai să examineze dacă e vorba de o sentință definitivă, dacă a fost dată de un judecător competent, dacă toate formele de procedură au fost îndeplinite în conformitate cu legea locului și dacă acea sentință nu contravine principiului ordinii publice internaționale.

Iată vechia redacțiune a art. 374 (înainte de 1900):

«Hotărârile judecătorești, date în țară străină, nu se vor putea executa în România, decât în modul și limitele cum și hotărârile judecătorilor din România se execută în acea țară, și după ce vor fi declarate executorii de către judecătorii competenți români».

Vechiul art. 374 arată care era rolul tribunalului când i se prezentă o sentință străină. Chestiunea era de a se ști cum era rezolvată această chestiune a exequaturului în țara de unde emană sentința. Se aplică în România sistemul adoptat în acea țară; dacă sentința emană dintr'o țară unde trebuia examinat din nou fondul afacerii, tribunalele române trebuiau să procedă în același fel; dacă, din contră, sentința emană dintr'o țară unde nu se judecă decât forma, tribunalele noastre se mărgineau și ele la a examina numai forma; cu alte cuvinte, se admitea în virtutea art. 374 teoria reciprocității.

Curtea de casație (secția I) a fost chemată să se pronunțe, în 1896, în afacerea prințul Gr. Sturdza cu principesa Maria Gorceakoff, asupra sistemului care este consacrat de art. 374. Era vorba de o sentință dată de bunalul Senei, care era invocată ca având autoritate de lucru judecat în România.

Iată câteva considerente din această deciziune:

«Considerând că din dispozițiunile art. 374 din procedura civilă, rezultă că principiul admis de legiuitorul român în privința efectelor unei hotărâri dată în țară străină, este acela al reciprocității;

«Considerând că acest articol declarând că «hotărârile judecătorești, date în țară străină, nu se vor putea executa în România, decât în modul și limitele cum și hotărârile judecătorești din România se execută în acea țară», este învederat că acest mod și aceste limite nu se pot căuta nici în interpretarea doctrinară ce ar voi să se dea dispozițiunilor legii din acea țară, nici în considerațiuni de utilitate și de interes între națiuni, ci nu trebuie a se examina altceva decât efectele ce acel tribunal străin, și

în specie tribunalele franceze, ar recunoaște hotărârilor date de tribunalele române;

«Considerând că în Franța, afară de excepțiunile ce ar decurge din tractate, și vre-un asemenea tractat nu există cu România, principiul admis prin o jurisprudență constantă este că tribunalele franceze fiind chemate a declara executorie o hotărâre dată de tribunalele străine, sunt obligate, când partea condamnată o cere, să revizuiască acea hotărâre, atât din punctul de vedere al apreciațiunei faptelor, cât și al aplicațiunei regulilor de drept; că, asupra acestui punct, singura variațiune în jurisprudența franceză nu există decât în aceea de a se ști dacă această obligațiune tribunalele franceze o au numai în privința hotărârilor date de tribunalele străine contra unui francez, sau și chiar în cazul când sunt date contra unui străin; această distincțiune însă nu are nici o însemnătate în specie, căci hotărârea dată în Franța, și care se pretinde a produce efecte în România, este dată contra unui român, și dar după interpretațiunea cea mai restrânsă, dată de tribunalele franceze, această hotărâre n'ar produce nici un efect în România, precum nici hotărârea română n'ar putea produce nici un efect în Franța;

«Considerând că astfel fiind, când Curtea de apel din București, prin deciziunea atacată cu recurs, recunoaște hotărârilor date în Franța efectul de a putea fi invocate *de plano* ca autoritate a lucrului judecat în România, pe când este constatat că hotărârile române n'ar putea avea înaintea tribunalelor franceze un asemenea efect, violează în mod învederat dispozițiunile citatului art. 374, căci recunoaște hotărârilor date în Franța o putere ce Franța nu recunoaște hotărârilor române»¹⁾.

Acest sistem care există la noi, era în realitate un sistem multiplu, căci, sub forma reciprocității, sentințele străine erau executate în România în felul și limitele cum și sentințele române erau executate în țările străine, ceea ce implică o varietate de sisteme.

Dacă s'ar fi prezentat înaintea tribunalelor române o sentință dată de tribunalele italiene, sistemul ce urmă a se aplica ar fi fost cu totul diferit. Codul de procedură italiană, în art. 941, consacră sistemul că tribunalele italiene n'au dreptul de a examina fondul afacerii; ele nu pot examina decât forma sentinței, adică dacă sentința a fost dată de o jurisdicțiune competentă, dacă părțile au fost în mod regulat citate și dacă sentința a cărei executare se cere nu violează principiile de ordine publică.

Același lucru când e vorba de o sentință dată de un tribunal german, căci art. 660 și 661 din codul de procedură german stabilește că sentințele străine pot să fie investite cu formula executorie, fără să fie nevoie de a examina fondul.

Exequaturul nu va fi acordat dacă sentința tribunalului străin nu posedă autoritatea lucrului judecat, după legea tribunalului care l-a dat.

1) Deciziunea No. 590 din 3 Iunie 1896, *Dreptul* No. 52 din 1896

Acesta eră sistemul adoptat la noi înainte de 1900.

Să examinăm acum modificățiunile introduse în 1900. Art. 374 a primit o nouă redacțiune :

«Hotăririle judecătorești date în țări străine, nu se vor putea executa în România, decât după ce tribunalul, în al cărui ocol vor avea a se executa, va încuviința printr'o sentință investirea lor cu titlu executoriu, în urma citărei părților.

«Această investire nu se va putea încuviința decât dacă aceste hotăriri sunt date de tribunalele competente și sunt rămase definitive, dacă nu se calcă legile de ordine publică ale României, și dacă între amândouă statele este reciprocitate de executare».

Noul cod de procedură a admis sistemul consacrat prin art. 941 din codul italian și 661 din codul german. Judecătorii români vor trebui să examineze dacă sentința este dată de un tribunal competent, dacă sentința este definitivă, dacă ea nu contravine legilor de ordine publică ale României și dacă este reciprocitate între cele două state. Astăzi nu se mai examinează fondul afacerii.

Care este tribunalul competent pentru a da exequaturul? — Art. 374 ne spune că tribunalul competent este acela în circumscripțiunea căruia sentința străină va trebui să fie executată. Art. 374 constituie o excepțiune la principiile generale în materie de executare mobilă, care se face la domiciliul defendeurului. Art. 374, fără a face distincțiune între mobile și imobile, se ocupă numai de locul unde sunt situate bunurile vizate prin executare. Locul va determina competența tribunalului. România are relațiuni comerciale întinse cu celelalte state, astfel că în practică, foarte adesea, se cere exequaturul pentru sentințele comerciale obținute în alte țări. Care va fi tribunalul competent pentru a da exequaturul când este cerut pentru o sentință obținută în străinătate?

Nu va fi tribunalul comercial, ci cel civil; aceasta reiese din însăși termenii art. 374.

Tribunalele ne mai examinând fondul, care poate fi civil sau comercial și limitându-se în examinarea formei, comercialitatea afacerii nu poate să mai aibă vre-o influență asupra competenței tribunalului. Vor fi dar tribunalele civile cari vor acorda exequaturul. Însă care este acea instanță civilă competentă? Instanțele civile sunt de mai multe grade; sunt tribunale și Curți de apel.

Să presupunem că o sentință a fost dată de un tribunal străin. În acest caz, pare natural ca tribunalul să acorde exequaturul.

Dar să presupunem o hotărîre a Curții de apel din Paris. În acest caz tot la tribunal te vei adresa ca să obții exequaturul, sau trebuie să te duci la o

instanță de un grad egal cu al aceleia dela care emană acea hotărîre? Pare natural că trebuie să te duci la o instanță de ordin egal cu acela dela care emană sentința judecătorească, căci dacă te vei adresa la o instanță de un ordin inferior, s'ar părea că s'ar aduce o atingere prestigiului organului judecătoresc dela care emană hotărîrea judecătorească străină. Aceasta e numai în aparență, dar în realitate nu e așa, căci trebuie să se observe că instanța judecătorească nu cercetează dacă e bună sau rea hotărîrea unei instanțe superioare, ci instanțele dela noi vor cerceta numai dacă condițiunile de formă sunt îndeplinite, în cât ele ne-judecând afacerea din nou, nu poate să fie vorba de o atingere adusă prestigiului organului judecătoresc străin, care ar fi superior în ierarhie organului judecătoresc dela noi. Și apoi, dacă hotărîrea dată de Curtea de apel din străinătate ar fi supusă spre cercetare, în ceea ce privește exequaturul, unei Curți de apel române, atunci s'ar violă un principiu fundamental în materie de procedură civilă, principiul celor două grade de jurisdicțiune. În caz când o Curte de apel din România ar refuza să admită exequaturul relativ la o hotărîre dată de Curtea de apel din Paris, părțile nu vor putea să uzeze de calea apelului. S'ar violă deci principiul celor două grade de jurisdicțiune.

Legiitorul român a consacrat în art. 374 acest ultim sistem. Art. 374 spune că exequaturul se va da de tribunalul locului unde se va face execuțiunea.

Care e procedura de urmat pentru a obține exequaturul? — Art. 374 răspunde la această chestiune. Tribunalul, când se cere exequaturul, trebuie să dea o sentință. O sentință implică citarea părților; ea trebuie pronunțată în ședință publică. Rezultă că căile de atac vor fi cele ordinare; cu alte cuvinte, părțile vor avea calea opozițiunii, calea apelului, calea recursului în casație în aceleași condițiuni ca și în dreptul comun.

Care e efectul exequaturului? — Hotărîrea străină va avea exact aceleași efecte pe cari le are în țara sa de origină, cu condițiune ca toate efectele să fie compatibile cu legile de ordine publică internațională.

Textul nu e destul de explicit asupra acestui punct. Legiitorul ar fi trebuit să zică «compatibilă cu ordinea publică internațională».

Există două feluri de ordine publică, sau mai bine zis ordinea publică în România coprinde două diviziuni: ordinea publică internațională sau absolută și ordinea publică internă sau relativă.

Prin ordinea publică internațională se înțelege

legile cari consacra anumite principii dela cari nu se pot sustrage nici români, nici străinii. Din contră, sunt unele reguli consacrate de legile române, dela care români se găsesc în imposibilitate de a se sustrage, străinii însă se pot sustrage dela dănsule. Acestea sunt regulile de ordine publică internă sau relativă. Când o sentință a fost dată în străinătate, tribunalele române trebuie să vadă dacă cea sentință nu violează principiile de ordine publică internațională.

Convenția consulară dintre Italia și România. — Convenția consulară cu Italia a fost încheiată la 5/17 August 1880, a fost votată de Adunarea deputaților la 29 Ianuarie 1881 și de Senat la 11 Februarie 1881 și publicată în *Monitorul oficial* din 26 Februarie 1881. Această convenție a expirat la 1/13 Martie 1886, dar nu a fost încă denunțată; ea continuă dar a fi aplicată.

Art. 11 din această convenție are copriinderea următoare :

«Hotărârile în materie civilă și comercială, pronunțate de tribunalele străine unuia din cele două state contractante și legalizate în regulă, vor avea pe teritoriul celuilalt stat, îndată ce vor fi dobândit forța lucrului judecat, aceeași putere ca și hotărârile pronunțate de tribunalele țării. Cu toate acestea, zisele hotărâri nu se vor putea executa și nu vor produce efectele lor, în ceea ce privește ipotecile, decât după ce tribunalul competent al țării unde ele urmează să-și primească execuțiunea, le va fi declarat executorii în urma unei judecăți pronunțată în forma sumară și în care se va constata :

1° Că hotărârea a fost pronunțată de o autoritate judiciară competentă;

2° Că citațiunea părților s'a făcut în regulă;

3° Că părțile au fost reprezentate legal sau declarate lipsă iarăș legal;

4° Că hotărârea nu conține nici o dispozițiune contrarie ordinii publice sau dreptului public al statului».

Tribunalele române nu cercetează fondul afacerii când e vorba de sentințele din Italia și nici tribunalele italiene nu cercetează fondul afacerii când e vorba de sentințele date în România, ci se ocupă numai de forma sentinței. Cu alte cuvinte, convenția cu Italia consacra sistemul proclamat de art. 374.

Dar această convenție cu Italia mai spune încă un lucru, că sentințele judecătorești din Italia vor produce ipoteci judiciare în cealaltă țară. Se poate oare acest lucru? Voiu da următoarea explicațiune : Sunt diferite țări, de ex. Franța sau Italia, unde pe lângă ipotecile convenționale și legale, mai există încă o categorie de ipoteci, numite ipoteci judiciare. Se știe că în sistemul român o ipotecă nu poate fi judiciară. Ipoteca judiciară e ipoteca care izvorăște dintr'o sentință judecătorească. Orce sentință con-

damnatorie a unei părți, produce în Franța ca și în Italia o ipotecă judiciară.

Chestiunea ce se pune e următoarea : O sentință dată în Italia contra unui debitor domiciliat în România, va produce o ipotecă judiciară la noi ? Vom răspunde afirmativ.

Dar chestiunea pe care o pun acum e următoarea : Nu s'au violat oare principiile de ordine publică, atunci când prin această sentință se dă o ipotecă judiciară ce nu e recunoscută după legile române ?

Este evident că nici o atingere nu a fost adusă ordinii publice. Vom observa că ipoteca judiciară nu izvorăște din sentința de exequatur care a fost dată de tribunalele române. Exequaturul face executorie o sentință dată în străinătate. Ipoteca judiciară izvorând din cea sentință și neaducând nici o atingere principiilor de ordine publică internațională, va produce efectele sale în România. Această ipotecă judiciară trebuie să fie înscrisă în România; dealtmintelea, codul italian, în art. 1986, vorbește de inscripțiunea acestei ipoteci.

Dar să presupunem că avem o convenție cu un stat unde ipoteca judiciară nu e supusă la formalitatea inscripțiunii. Ipoteca judiciară va exista la noi în virtutea acestei sentințe, pentrucă nu se violează principiile de ordine publică internațională. Această ipotecă va trebui însă să fie înscrisă în România. De ce ? Pentrucă inscripția ipotecei e un principiu de ordine publică internațională : părțile, chiar străine, nu pot, prin convențiunile lor, să de-roage dela acest principiu.

DEMETRU NEGULESCU

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I

Audiența dela 16 Martie 1910

Președinta d-lui D. Cuculi, consilier

Catinca D. B. Laios cu Ianoș Bazoni și alții

PERIMARE. — PARTE INTERESATĂ. — ACT DE PROCEDURĂ CU CARACTER CONTRADICTOR. — RECLAMANT ȘI INTIMAT. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

PERIMARE. — FIXAREA TERMENULUI CERUTĂ DE INTIMAT. — RENUNȚARE LA DREPTUL DE A CERE PERIMAREA. — ART. 257 PR. CIVILĂ.

1° Prin parte interesată se înțelege partea care are interes de a pune capăt judecății, și aceasta se poate face fie prin o cerere de perimare a instanței, dacă a trecut timpul cerut de lege dela cel din urmă act de procedură, fie prin o cerere de a se pune procesul în stare de judecată. Prin urmare, prin parte

interesată, în sensul art. 257 din procedura civilă, trebuie a se înțelege atât reclamantul cât și intimatul.

2° Când perimarea este întreruptă de către defendor, el nu face decât să renunțe implicit la un drept dobândit, adică acela ce avea de a propune perimarea.

Prin urmare, dacă după împlinirea termenului de perimare, intimatul face un act de procedură cu caracter contradictor, prin aceasta el a renunțat implicit la dreptul de a mai putea propune perimarea.

No. 142.— Casată, în urma recursului făcut de Caterina D. Bulai Laios, sentința tribunalului Putna, sect. I, No. 369 din 1906, dată în proces cu Ianoș Bazoni și alții.

S'au ascultat: d-l avocat C. Xenii, în dezvoltarea motivelor de casare; d-l procuror general C. R. Manolescu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Violarea art. 257 pr. civ. și exces de putere. Am arătat tribunalului Putna că s'au făcut acte întrerupătoare de perimare prin petițiile de fixarea termenului și că nu eram obligat a plăti citații fiind vorba de un pământ rural.

«Tribunalul imi respinge apărarea susținând că cererile de fixarea termenului erau făcute de partea potrivnică iar nu de mine și astfel violează art. 257 pr. civ. introducând în lege o distincție care nu există».

Având în vedere că prin sentința supusă recursului tribunalul a declarat perimat apelul recurentei, pentru motivul că dela 19 Noembrie 1902 și până la 30 Noembrie 1905 nu s'a făcut de către apelantă nici un act de procedură cu caracter contradictor, căci redeschiderea dosarului și fixarea de termen după cererea defendorilor și aceasta fără scoaterea citațiilor, pe lângă că nu sunt acte de procedură emenate dela apelantă, dar nici nu au caracterul contradictor;

Considerând că, după art. 257 pr. civ., se privește ca act întrerupător de perimare orice act de procedură făcut de partea interesată, cu caracter contradictor;

Considerând că peremțiunea este întreruptă ori decât ori partea interesată face un act de procedură, cu caracter contradictoriu;

Considerând că prin parte interesată, se înțelege aceia care are interes de a pune capăt judecății, și aceasta se poate face fie prin a cere perimarea instanței, dacă a trecut timpul cerut de lege dela cel din urmă act de procedură, fie prin a cere a se pune procesul în stare de judecată;

Că, prin urmare, prin parte interesată, în sensul art. 257 pr. civ., trebuie să se înțeleagă atât reclamantul cât și intimatul;

Că a se considera ca parte interesată numai reclamantul sau apelantul ar fi să se de a expresiei generale de parte interesată întrebuițată de legiuitor o interpretare restrictivă, pe baza unei distincțiuni care nu există în lege;

Considerând că atunci când perimarea este întreruptă de către defendor, el nu face decât să renunțe implicit la un drept dobândit, adică acela ce avea de a propune peremțiunea, și cum peremțiunea este creată în interesul său și nu de ordine publică, urmează că dânsul poate renunța la dânsa;

Că din cele expuse mai sus rezultă că dacă, după împlinirea termenului de perimare, intimatul face un act de procedură cu caracter contradictor, prin aceasta el a renunțat implicit de a mai putea propune peremțiunea; că pe lângă aceasta nici negligența nu se poate imputa părții reclamante, întrucât dacă aceasta nu, a cerut punerea procesului în curs de judecată este tocmai pentru că o asemenea cerere a fost făcută de intimat și adusă de tribunal;

Considerând că, în speță, tribunalul a violat art. 257 pr. civ., atunci când a hotărât că cererea de fixarea termenului făcută de către intimat nu este de natură să întrerupă perimarea, pe motiv că o asemenea cerere nu emană dela apelant, că faptul nescoaterei citațiilor nu se poate imputa, nici cere vre-unei părți, căci în specie afacerea era scutită de plata lor, fiind vorba despre un pământ rural;

Că, prin urmare, motivul de casare este fondat și cată să fie admis.

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA I

Audiența dela 18 Februarie 1910

Președința d lui I. Marinovici, judecător-unic

C. Rădulescu, ca tutor. și alții cu Etienne Thierry

FILIAȚIUNE. — PROBE. — DISTINCȚIUNE. — INTERESE PATRIMONIALE. — DREPTUL COMUN.

FILIAȚIUNE. — COPIL NATURAL. — RECUNOAȘTERE VOLUNTARĂ DIN PARTEA MAMEI. — ART. 48 ȘI 308 C. CIV.

1° În materie de succesiune, când nu este în discuțiune un proces de revendicarea unei stări civile pentru a se aplică regulile riguroase dela dovedirea filiațiunei, ci este vorba de a se stabili cine este rudă în gradul succesibil cel mai apropiat cu de cujus pentru a veni la moștenirea lui, în acest caz, pentru proba rudeniei sunt admise toate mijloacele de dovadă ale dreptului comun, prin urmare și simplele prezumțiuni, de oarece în chestie nu sunt decât interese bănești și de ordine privată.

2° După dreptul român, mama poate să recunoască în mod voluntar pe copiii săi naturali.

Tribunalul,

Având în vedere cererea formată de C. Rădulescu în calitate de tutor al minorei sale fiice Amelie Ecaterina C. Rădulescu prin petițiunea înregistrată la No. 926 din 1909 precum și cererile înregistrate la No. 1517, 1518 și 5222 din 1909 ale d-lor Scarlat Cinteș, Hélène Rignault în calitate de tutoare a minorilor Jules și Charlotte Rignault și Louis Rignault, ca și cererea de intervențiune a lui Etienne Thierry făcută cu petițiunile depuse în ședințele din 21 Ianuarie 1909 și 9 Decembrie 1909;

Având în vedere desbaterile urmate în instanță, actele prezentate, declarațiunile părților, concluziunile lor orale și scrise, cum și concluziunile d-lui locuitor de procuror;

Considerând că din toate acestea rezultă în fapt că Ecaterina Rignault de origină franceză s'a măritat cu Scarlat Cinteș român și că ea a decedat în ziua de 3 Ianuarie 1909;

Considerând că din inventarul dresat cu ocaziunea morței sale de către judele ocolului II București rezultă că averea rămasă dela defuncta Ecaterina Cinteș se compune din imobile situate în București și din avere mobilă individualizate în acelaș inventar; că pe lângă aceasta defuncta Ecaterina Cinteș a mai lăsat un testament de care se prevalează Scarlat Cinteș și ceilalți legatari;

Considerând că este de principiu că devoluțiunea bunurilor succesoriale este regulată de legea lui de cujus pentru averea succesorală mobilă și de legea situațiunei bunurilor pentru averea imobiliară (art. 2 c. civ.);

Având în vedere că Ecaterina Cinteș, deși franceză de origină, prin căsătoria ei cu un român, Scarlat Cinteș, a devenit româncă potrivit dispozițiunilor art. 12 c. civ. Că succesiunea ei pentru averea mobilă și imobilă care se află toată în România urmează a fi regulată de legea română și în consecință rudele chemate la succesiunea ei, precum și ordinea succesorală, se determină prin legea română;

Având în vedere că, în speță, nu este în discuțiune un proces de revendicarea unei stări civile pentru a se aplica teoria și doctrina invocată atât oral, cât și prin concluziunile scrise de reprezentanții lui Scarlat Cinteș, ai tutoarei Hélène Rignault, al lui Louis Rignault și Etienne Thierry, ci este vorba a se stabili cine este rudă în gradul succesibil cel mai apropiat cu defuncta Ecaterina Cinteș, pentru a veni la moștenirea ei; că, în acest caz, pentru proba rudeniei sunt admise toate mijloacele de probă ale dreptului comun și prin urmare și simplele prezumțiuni, de oarece în chestiune nu sunt decât interese bănești și de ordine privată (vezi în acest sens decizia Cărței de apel București secția I din 26 Aprilie 1906 în *Dreptul* No. 60 din 1906 și Laurent, IX, No. 3637);

Având în vedere că, după cererea făcută de C. Rădulescu în calitate de tutore al minorei sale fiice Amelie Ecaterina, tribunalul față cu cererile de anularea testamentului formate de C. Rădulescu și Etienne Thierry a

numit sechestrul judiciar pe Scarlat Cinteș, legatar particular al defunctei Ecaterina Cinteș;

Că prin jurnalul cu No. 9324 din 1909, s'a disjuns cererea de predarea succesiunii făcută de C. Rădulescu în calitate de tutor al minorei sale fiice Amelie și subsidiarul cerut de Hélène Rignault tutoare și Louis Rignault ca erezi sezinari și cererea de punere în posesiune făcută de Etienne Thierry ca erede colateral, de acțiunea în anularea testamentului lăsat de defuncta Ecaterina Cinteș și s'a dispus judecarea mai întâi a cererilor care au de obiect predarea în fapt și de fapt a averii rămase dela decedata Ecaterina Cinteș către C. Rădulescu în calitate de tutore al minorei sale fiice, Hélène Rignault ca tutoare a minorilor săi copii și Louis Rignault preținși erezi sezinari ai defunctei Ecaterina Cinteș, Scarlat Cinteș, cererea de punere în posesiune a lui Etienne Thierry, cum și opunerile ridicate pe cale de opozițiune și intervenție de către moștenitorii Rignault și Scarlat Cinteș și de către Etienne Thierry.

În ce privește cererea făcută de C. Rădulescu în calitate de tutor al minorei sale fiice Amelie, cererea subsidiară făcută de Hélène Rignault ca tutoare și a lui Louis Rignault, opunerile făcute în principal de Hélène Rignault ca tutoare prin aceeași cerere, opunerile lui Scarlat Cinteș și Etienne Thierry;

Având în vedere actele prezentate și depuse în dosarul cauzei de către C. Rădulescu tutorele minorei sale fiice Amelie, din care acte se constată în fapt următoarele:

(urmează expunerea faptelor).

Considerând că din toate aceste acte se stabilește că defunctul François Rignault a fost copil natural al defunctei Ecaterina Rignault căsătorită Cinteș, că este acelaș cu copilul pe care l-a născut și despre care tratează actul de naștere din 23 Octombrie 1855 al comunei St. Martin dela Mer;

Că, astfel fiind, și întrucât este netăgăduit că Ecaterina Rignault căsătorită Cinteș nu a mai avut alți descendenți nici naturali nici legitimi, François Rignault potrivit art. 677 c. civ. român, dacă ar fi trăit, era ruda și moștenitorul în gradul cel mai apropiat al defunctei Ecaterina Cinteș;

Având în vedere că dela François Rignault au rămas copii legitimi: Louis, Charlotte, Jules și Margareta Rignault, fostă măritată Rădulescu, astăzi decedată și reprezentată prin minoara Amelie Ecaterina Rădulescu. Că aceste patru persoane, conform art. 677 c. civ. combinat cu art. 669 c. civ., sunt erezii cei mai apropiați în grad succesibil ai defunctei Ecaterina Cinteș, la a cărei succesiune vin după propriul lor drept;

Având în vedere că conform art. 677 c. civ. combinat cu art. 658 c. civ. acești erezi au de drept posesiunea succesiunii din ziua morței Ecaterinei Cinteș. Că în consecință urmează a li se da în fapt și de fapt posesiunea

averei succesorală rămasă dela defunctă și prevăzută în inventarul cu data de 10 Ianuarie 1909 dresat cu ocaziunea morții defunctei Ecaterina Cinteș. Că predarea averii în mâna erezilor sezinari se justifică a fi dată și cu execuția provizorie întrucât ei sunt continuatorii defunctei și proprietarii acestei averi;

Considerând că opunerea făcută de tutoarea Hélène Rignault, Louis Rignault, Scarlat Cinteș și Etienne Thierry la cererea făcută de C. Rădulescu ca tutor, pe motivul ca François Rignault nu este copil natural recunoscut valabil de Ecaterina Rignault decedată Cinteș, fiindcă aceasta nu l'ar fi recunoscut și apoi de l'ar fi recunoscut, ea fiind franceză în momentul când a făcut în România recunoașterea în actul de celebrarea căsătoriei a lui François Rignault la ofișerul stărei civile din Pitești, recunoașterea nu ar fi valabilă după dispozițiunile codului civil român, de oarece codul nostru civil nu admite recunoașterea voluntară din partea mamei a copilului său natural;

Având în vedere că nu s'a tăgăduit de nici una din părți că semnătura Ecaterinei Rignault din actul de celebrarea căsătoriei ofișerului stărei civile din Pitești din 28 Noembrie 1881, prin care ea consimte în calitate de mamă a lui François Rignault la căsătoria acestuia cu Hélène Jules Marie și nici nu s'a contestat semnăturile Ecaterinei Rignault după procesele-verbale de înmânarea somațiunilor respectuoase și nici din celelalte acte autentice și publice ce s'au prezentat în instanță;

Că dar este dovedit în fapt că Ecaterina Rignault, în urmă măritată Cinteș, a consimțit și semnat în calitate de mamă a defunctului François Rignault în toate actele sus vorbite;

Considerând că deși s'a stabilit mai sus că în speță este vorba de proba rudeniei și nu de un proces de revendicare de stare civilă, totuși opunerea formată la cererea tutorelui C. Rădulescu este neîntemeiată, de oarece, în dreptul român, mama poate să recunoască în mod voluntar pe copii săi naturali și această recunoaștere legalmente se face conform art. 48 c. civ. în actul de naștere al copilului;

Că, de almintrelea, în fapt și în general mama naturală lasă copilului numele ei de familie pe care îl poartă, îi atribuie naționalitatea ei, îl îngrijește, îl educă și în general consimte la toate actele importante ale vieții lui, și toate aceste manifestațiuni nu pot fi înlăturate când este vorba a se cerceta ce a determinat pe o femeie să declare că cutare copil este al său, în o asemenea împrejurare să îngrijească de el, etc;

Că toate aceste fapte și împrejurări învederează că recunoașterea voluntară există independent de dispoziția art. 48 c. civ. care o sancționează în chiar natura lucrurilor;

Considerând faptul că legiuitorul român regulează în art. 308 c. civ. recunoașterea forțată sau judiciară, aceasta nu înlătură legalitatea recunoașterii voluntare în dreptul român prevăzută de art. 48 c. civ.;

Că este de principiu că nu este posibil ca prin interpretare să se creeze o antinomie între art. 48 c. civ. și art. 308 c. civ. și a se suprima o dispoziție de lege atunci când ea trebuie aplicată și conciliată cu o altă dispozițiune (Degrea, *Dreptul* No. 64 din 1891);

Considerând că ceea ce legiuitorul român a prohibit a fost cercetarea paternității art. 333 c. civ.;

Că astfel fiind, ordinea publică nu se opune ca mamă să-și recunoască voluntar pe copilul său natural și că atunci când s'ar dovedi franda, ea face și aci ea în ori și ce materie a dreptului, excepție la regula comună;

Având în vedere că Ecaterina Rignault, deși de origine franceză, putea să recunoască pe fiul ei după formele codului civil francez, dacă atari forme ar fi permise și ar exista la noi, și mai putea recunoaște conform regulei «locus regit actum» în forma prevăzută de codul nostru civil;

Considerând că este admis în doctrină și jurisprudență că recunoașterea copilului natural poate să rezulte din declarațiunea și consimțământul mamei în actul de celebrarea căsătoriei fiului său natural, cum și din declarațiunile ce ea face la somațiunile respectuoase făcute de fiul său François Rignault, în care își ia și își confirmă calitatea de mamă a acestuia;

Că dar este dovedit până la evidență că François Rignault este fiul ei și prin urmare ruda și moștenitorul ei cel mai apropiat, dacă ar fi trăit;

Având în vedere că chiar dacă ar fi adevărat că recunoașterea voluntară din partea mamei a copiilor săi naturali nu este admisă în dreptul nostru și că acel ce cere predarea unei succesiuni în calitate de rudă ar fi dator contrar părerei doctrinei și jurisprudenței să dovedească rudenia conform art. 308 c. civ.;

În speță, tutorel C. Rădulescu a dovedit aceasta fiindcă din moment ce nu s'a contestat semnătura Ecaterinei Rignault din actul de căsătorie al lui François Rignault, din actele respectuoase vorbite, aceste acte în cel mai rău caz constituiesc un început de dovadă scrisă, care învederează că François Rignault, tatăl Margaretei Rignault fosta Rădulescu și bunicul minoarei Amelie Rădulescu este identic cu copilul ce Ecaterina Rignault a născut la 23 Octombrie 1855 în comuna Saint Martin de la Mer din Franța; că, în adevăr, ea a născut un copil de sex masculin numit François;

Considerând că, pe lângă aceasta, din desbaterile urmate, din actele prezentate se deduc împrejurările următoare: Faptul că François a purtat în totdeauna numele de familie al mamei sale Ecaterina Rignault; că mama sa a venit cu el din Franța în România, că ea l-a crescut și îngrijit, că au locuit în aceeași casă, că l-a însărcinat în calitate de fiu al ei să o reprezinte și să-i gireze averea, că, după moartea lui François Rignault, soția acestuia care azi contestă calitatea soțului ei a cerut ca în consiliul de familie al minorilor săi copii, rămași după urma lui

François, să participe și rudele sale și au fost indicați între acestea atât soțul Ecaterinei Cinteza fostă Rignault azi Scarlat Cinteza, care a luat parte și participă și astăzi atât în consiliul de familie al acestora, cât și în acela al minorei Amelie C. Rădulescu, cât și chiar Ecaterina Cinteza în calitate de mamă și bunică a minorilor defunctului ei fiu François Rignault;

Că la căsătoria Margaretei, fiica acestuia, Scarlat Cinteza a servit ca martor la ofițerul stărei civile din București și că la moartea lui François Rignault, mama acestuia Cinteza și soțul ei Scarlat Cinteza fac cunoscut înmormântarea fiului ei François Rignault;

Că dar din toate aceste fapte și împrejurări rezultă pentru tribunal prezumpțiuni puternice, precise și concordante, cari stabilesc în mod neîndoelnic că François Rignault este copil natural al Ecaterinei Rignault devenită Cinteza, și cum succesiunea Ecaterinei Rignault care a devenit româncă prin căsătoria sa cu Scarlat Cinteza și a rămas româncă până la moartea sa, succesiunea ei după legea română se cuvine lui François Rignault fiul ei natural;

Că numai pentru trebuința cauzei și cu rea credință Scarlat Cinteza, Hélène Rignault și Etienne Thierry cari au cunoscut starea de rudenie a lui François Rignault, au contestat calitatea lui de rudă, de fiu natural al Ecaterinei Cinteza.

În ce privește cererea de punere în posesiune făcută de Etienne Thierry:

Considerând că fiind stabilit că rudele cele mai apropiate ale Ecaterinei Cinteza, care au dreptul la moștenirea ei, sunt copiii lui François Rignault, această cerere cată a fi respinsă ca nefondată.

În ce privește cererea lui Scarlat Cinteza, a tutearei Hélène Rignault și Louis Rignault ca tribunalul să-i pună în posesiunea legatelor ce li s'au lăsat prin testamentul defunctei Ecaterina Cinteza;

Considerând că din examinarea testamentului, se vede că Ecaterina Cinteza a făcut mai multe legate singulare;

Că legatarii particulari urmează a se adresa erezilor sezinari pentru a cere predarea legatelor conform art. 899 și 902 c. civ.;

Că din moment ce sunt erezii rezervatari, cererea de predarea legatelor trebuie făcută în potriva lor; că deci lor trebuie să se adreseze și Scarlat Cinteza, legatar particular numit și sechestrul judiciar;

Că, în consecință, în urma acordării execuțiunii provizorie, erezii rezervatari cată a primi de fapt și în fapt succesiunea și Scarlat Cinteza urmează la rândul său să ceară predarea legatului său dela erezii sezinari, întrucât testamentul n'ar fi atacat.

Pentru aceste motive, (urmează dispozitivul).

Semnat, I. Marinovici.

Observație. — Pentru stabilirea gradului de rudenie,

când se reclamă o moștenire, fiind vorba de un interes pur material, proba ce partea reclamantă este datoare să facă nu poate fi atât de riguroasă ca cea cerută de art. 292 urm. din codul civil pentru dovedirea legitimității. În adevăr, legea ocupându-se în aceste texte de dovedirea filiațiunii legitime, este necontestat că ele nu se pot aplica filiațiunii naturale, nici petiției de ereditate, nici dovedirii gradului de rudenie în materie de succesiune (A se vede, printre deciziunile cele mai recente, Cas. I, *Dreptul* din 1907, No. 33, și Cas. II, *Dreptul* din 1909, No. 31, cum și C. București I, *Dreptul* din 1906, No. 60. Cpr. D. Alexambresco, t. II, p. 253, text și nota 3 ed. 2-a). Acest punct este deci neîndoelnic și soluția dată de trib. Ilfov s. I, prin sentința ce publicăm mai sus, este conformă cu doctrina și jurisprudența stabilită în această materie.

Al doilea punct, foarte important, este relativ la recunoașterea voluntară a copiilor naturali. Chestiunea a dat loc la o mare controversă în dreptul nostru. Principiul recunoașterii voluntare, admis de unii numai în ce privește pe mamă, și sub forma legitimării prin căsătorie subsequentă, de alții chiar în privința tatălui, a fost cu totul înlăturat de Curtea de casație, care, prin o decizie dată în secțiuni-unite, a tăgăduit posibilitatea recunoașterii voluntare a copilului natural nu numai din partea tatălui, dar chiar din partea mamei (Vezi Trib. Ilfov, C. Iași și Cas. I în *Dreptul* din 1894, No. 39, din 1889, No. 62 și din 1896, No. 15. Cas. secțiuni-unite, *Dreptul* No. 25 din 1891, cu o observațiune a lui D. C. Popescu; Trib. Ilfov, II, *Dreptul* din 1903, No. 47, cu o observație de d-l D. Alexandresco. Trib. Vâlcea și Ilfov, III, *Dreptul* din 1900, No. 65 și din 1909, No. 5 — Cpr. Take Ionescu, *Dreptul* din 1882, No. 72 și 73; Al. Degré, *Dreptul* din 1889, No. 79 și din 1891, No. 64; I. Th. Burada, *Dreptul* din 1888, No. 51; P. Missir, *Dreptul* din 1906, No. 38; C. Nacu, I, pag. 527; D. Alexandresco, t. II, pag. 315 și nota 1, ed. 2-a). Astăzi această controversă nu mai are nici o rațiune, pentru că dreptul de recunoaștere de care e vorba a fost consfințit în mod formal prin art. 304 din codul civil, în urma modificării acestui text prin legea din 15 Martie 1906 (Vezi Trib. Iași, II, *Dreptul* din 1906, No. 25; C. Craiova, II, *Dreptul* din 1908, No. 17; Cas. I, *Dreptul* din 1907, No. 45 și C. Iași, II, *Dreptul* din 1908, No. 23; aceste două din urmă deciziuni adnotate de d-l profesor D. Alexandresco).

Prin urmare, și în această privință hotărîrea de mai sus este juridică și în conformitate cu legea. S. R.

A apărut:

Partea II-a din volumul IX al Dreptului civil român

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Această parte cuprinde: **Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumutul**, precum și tablele întregului volum.

Prețul 7 lei. — Volumul complet 15 lei.